

כלל גדול פרק שביעי שבת

עד.

עין משפט גד מצוה

לש א ב מ יי פ"ח מהל
שבת הלכה יט סמנ
לארץ סה טו"ע"א אר"ח סימן
ש"ט סוף א':
ב ג מ יי שם הלכה יג
טו"ע"א סוף ד':
מא ד מ"י שם הלכה יג
טו"ע"א סוף א' ב':
מב ה מ"י שם הלכה יג
טו"ע"א סוף ג':
מג ו מ"י שם טו"ע"א סוף
סוף ה':

מוסף תוספות

א. דלקמן בפרקין (ע"ה).
מוס' ה"ל"ט. ב. ון"כל
אותה עומדת בפני עצמה
דורה לבידור העפר
ובורר לטול הצדורות
ומרקד לטול המוסין.
וכדפרישי' זיל (להלן)
ע"ה: ד"ה ה"ר, יא נמי
כדפרישי' זיל (לעיל)
ב"א בר"ש מהני' שהו
ברוח וזה ביד וזה כבלי.
ק"ט"ח. ג. כותש משום.
מוס' ה"ל"ט. ד. נקט שכן
ע"י. מוס' ה"ל"ט. ה. בלא
כתישה. מוס' ה"ל"ט.
ו. א"ע"ג דבמשכן עבדו
כתישה דאין עניות במקום
עשירות, מ"מ לא חשיב
אלא מה שעני
ועשיר גרילין לעשות.
מוס' ה"ל"ט. ז. א"כ. מוס'
ה"ל"ט. ח. דלא דמי ע"י
הדאק לפני דהתם. מי
א"ל מי שהוה מופקן
רוב עניים אוכלים בלא
כתישה אפי' אותם שאינם
אוכלים בלא הרוקיה.
מוס' ה"ל"ט. ט. ואינו כותש
אלא מי שהוה מופקן
כתישה. מוס' ה"ל"ט.
י. א"כ. מוס' ה"ל"ט.
יא. דלא דמי ע"י
הדאק לפני דהתם. מי
א"ל מי שהוה מופקן
רוב עניים אוכלים בלא
כתישה אפי' אותם שאינם
אוכלים בלא הרוקיה.
מוס' ה"ל"ט. יב. ואינו כותש
אלא מי שהוה מופקן
כתישה. מוס' ה"ל"ט.
יג. א"כ. מוס' ה"ל"ט.
יד. ואינו כותש
אלא מי שהוה מופקן
כתישה. מוס' ה"ל"ט.
טו. א"כ. מוס' ה"ל"ט.
טז. ואינו כותש
אלא מי שהוה מופקן
כתישה. מוס' ה"ל"ט.
יז. א"כ. מוס' ה"ל"ט.
יח. ואינו כותש
אלא מי שהוה מופקן
כתישה. מוס' ה"ל"ט.
יט. א"כ. מוס' ה"ל"ט.
כ. ואינו כותש
אלא מי שהוה מופקן
כתישה. מוס' ה"ל"ט.
כא. א"כ. מוס' ה"ל"ט.
כב. ואינו כותש
אלא מי שהוה מופקן
כתישה. מוס' ה"ל"ט.
כג. א"כ. מוס' ה"ל"ט.
כד. ואינו כותש
אלא מי שהוה מופקן
כתישה. מוס' ה"ל"ט.
כה. א"כ. מוס' ה"ל"ט.
כו. ואינו כותש
אלא מי שהוה מופקן
כתישה. מוס' ה"ל"ט.
כז. א"כ. מוס' ה"ל"ט.
כח. ואינו כותש
אלא מי שהוה מופקן
כתישה. מוס' ה"ל"ט.
כט. א"כ. מוס' ה"ל"ט.
ל. ואינו כותש
אלא מי שהוה מופקן
כתישה. מוס' ה"ל"ט.

א"ע"ג דאיבא דרמיא לה חשיב (ב). והא דלא חשיב שובט ומדקקא
לפי ש"ס שהם לגמרי בכלל מיסק ואורג ולא חשיב נמי מנסך
א"ע"ג שצמשכן היו מנספין פשתן לעשות יריעות ושאר דברים משום
דהיינו דש ממש אלא שזה בצדוהו חוה צפשתן אצל זורה וזורה
ומרקד הם שלשה דברים:
שבין עני אוכל פתו ב"א כתישה.
וא"ת מ"מ ליחשיב כתישת
סממני דהוה צפשתן א"ע"ג דעני
אוכל פתו בלא כתישה לענין סממני
מלאכה חשובה היא ואומר ר"י דלאו
דוקא^א אוכל פתו^ב אלא ה"ה דעני לזבע
בסממני בלא כתישה וא"ת אמרקד
נמי לא לימני שכן עני אוכל פתו
בעיסה בלוסה כדלמר בסוף פרקין
יש לומר^ב דרוב עניים אין אוכלין בלא
הרקדה אלא שלעני חלה מטרטפין
הסופין דקייני ציה מלמס הלרין כיון
דיש עניים שאוכלים בעיסה בלוסה^ב
ור"ת פירש צע"א ולא נתישב לר"י א:
הרין צפניו שני מיני אוכלין גרסי'.
וכן פירש ר"מ דלאכול מתוך
אוכל^ב שייכא צריה שזורר אותו
שאינו צריך לאכול מתוך אותו שרוצה
לאכול^ב דלדמות שאינו חפץ צו חשיב
פסולת לגבי אותו שחפץ לאכול וכן
משמע צירושלמי דגרס הצורר אוכלים
מתוך אוכלים חזקיה אמר כו^א:
בןרר ומניה.^ט פי' לזוך אחריס'
וכי מותר לאפות פחות
מכשיעור. והמתרין^ט ס"ד לפחות
מכשיעור זה דך אכליה^א:
מתקף לה רב המנוא מדי רב ומניה מדי
קטני אלא אמר רב המנוא אוכל אוכל
מתוך הפסולת הפסולת מתוך אוכל לא
יברור ואם בירר חייב חטאת מתקף לה
אבי מדי אוכל מתוך קטני אלא
אמר אביי בורר ואוכל לאלתר ובורר ומניה
לאלתר ולבו ביום לא יברור ואם בירר
נעשה כבורר לאוצר וחייב חטאת אמרה
רבנן קמיה דרבא אמר להו^ב שפיר אמר
נחמני ה"יו לפניו שני מיני אוכלין ובירר
ואכל ובירר והניה רב אשי מתני פטור רבי
ירמיה מדיפתי מתני חייב רב אשי מתני
פטור והא תני חייב לא קשיא הא בקנן
ותמחוי הא בנפה וכברה כי אתא רב דימי
אמר שבתא דרב ביבי הואי ואיקלעו רבי
אמי ור' אסי שדא קמיהו כלכלה דפירי
ולא ידענא אי משום דסבר אוכל מתוך
פסולת אסור אי משום עין יפה הוא דמכויין
חזקיה אמר והבורר תורמוסים מתוך
פסולת שלהן חייב לימא קסבר חזקיה
אוכל מתוך פסולת אסור שאני תורמוסים
דשלקי

א"ע"ג דאיבא דרמיא לה חשיב לה וליחשב
נמי כותש אמר אביי שבין עני אוכל פתו
בלא כתישה רבא אמר הא מני רבי היא
דאבות אבות מלאכות ארבעים חסר אחת
ואי חשיב כותש היא ליה ארבעים וליפוק
חדא מהנך ולעילי כותש אלא מחזורתא
כדאביי: ת"ר היו לפניו מיני אוכלין בורר
ואוכל בורר ומניה ולא יברור ואם בירר
חייב חטאת מאי קאמר אמר עולא הכי
קאמר בורר ואוכל לבו ביום ובורר ומניה
לבו ביום ולמחר לא יברור ואם בירר חייב
חטאת מתקף לה רב חסדא וכי מותר
לאפות לבו ביום וכי מותר לבשל לבו
ביום אלא אמר רב חסדא בורר ואוכל
פחות מכשיעור בורר ומניה פחות מכשיעור
וכשיעור לא יברור ואם בירר חייב חטאת
מתקף לה רב יוסף וכי מותר לאפות פחות
מכשיעור אלא אמר רב יוסף בורר ואוכל
ביד בורר ומניה ביד בקנן ובתמחוי לא
יברור ואם בירר פטור אבל אסור ובנפה
ובכברה לא יברור ואם בירר חייב חטאת
מתקף לה רב המנוא מדי קנן ותמחוי
קטני אלא אמר רב המנוא בורר ואוכל
אוכל מתוך הפסולת בורר ומניה אוכל
מתוך הפסולת פסולת מתוך אוכל לא
יברור ואם בירר חייב חטאת מתקף לה
אבי מדי אוכל מתוך פסולת קטני אלא
אמר אביי בורר ואוכל לאלתר ובורר ומניה
לאלתר ולבו ביום לא יברור ואם בירר
נעשה כבורר לאוצר וחייב חטאת אמרה
רבנן קמיה דרבא אמר להו^ב שפיר אמר
נחמני ה"יו לפניו שני מיני אוכלין ובירר
ואכל ובירר והניה רב אשי מתני פטור רבי
ירמיה מדיפתי מתני חייב רב אשי מתני
פטור והא תני חייב לא קשיא הא בקנן
ותמחוי הא בנפה וכברה כי אתא רב דימי
אמר שבתא דרב ביבי הואי ואיקלעו רבי
אמי ור' אסי שדא קמיהו כלכלה דפירי
ולא ידענא אי משום דסבר אוכל מתוך
פסולת אסור אי משום עין יפה הוא דמכויין
חזקיה אמר והבורר תורמוסים מתוך
פסולת שלהן חייב לימא קסבר חזקיה
אוכל מתוך פסולת אסור שאני תורמוסים
דשלקי

א"ע"ג דאיבא דרמיא לה חשיב לה וליחשב
נמי כותש אמר אביי שבין עני אוכל פתו
בלא כתישה רבא אמר הא מני רבי היא
דאבות אבות מלאכות ארבעים חסר אחת
ואי חשיב כותש היא ליה ארבעים וליפוק
חדא מהנך ולעילי כותש אלא מחזורתא
כדאביי: ת"ר היו לפניו מיני אוכלין בורר
ואוכל בורר ומניה ולא יברור ואם בירר
חייב חטאת מאי קאמר אמר עולא הכי
קאמר בורר ואוכל לבו ביום ובורר ומניה
לבו ביום ולמחר לא יברור ואם בירר חייב
חטאת מתקף לה רב חסדא וכי מותר
לאפות לבו ביום וכי מותר לבשל לבו
ביום אלא אמר רב חסדא בורר ואוכל
פחות מכשיעור בורר ומניה פחות מכשיעור
וכשיעור לא יברור ואם בירר חייב חטאת
מתקף לה רב יוסף וכי מותר לאפות פחות
מכשיעור אלא אמר רב יוסף בורר ואוכל
ביד בורר ומניה ביד בקנן ובתמחוי לא
יברור ואם בירר פטור אבל אסור ובנפה
ובכברה לא יברור ואם בירר חייב חטאת
מתקף לה רב המנוא מדי קנן ותמחוי
קטני אלא אמר רב המנוא בורר ואוכל
אוכל מתוך הפסולת בורר ומניה אוכל
מתוך הפסולת פסולת מתוך אוכל לא
יברור ואם בירר חייב חטאת מתקף לה
אבי מדי אוכל מתוך פסולת קטני אלא
אמר אביי בורר ואוכל לאלתר ובורר ומניה
לאלתר ולבו ביום לא יברור ואם בירר
נעשה כבורר לאוצר וחייב חטאת אמרה
רבנן קמיה דרבא אמר להו^ב שפיר אמר
נחמני ה"יו לפניו שני מיני אוכלין ובירר
ואכל ובירר והניה רב אשי מתני פטור רבי
ירמיה מדיפתי מתני חייב רב אשי מתני
פטור והא תני חייב לא קשיא הא בקנן
ותמחוי הא בנפה וכברה כי אתא רב דימי
אמר שבתא דרב ביבי הואי ואיקלעו רבי
אמי ור' אסי שדא קמיהו כלכלה דפירי
ולא ידענא אי משום דסבר אוכל מתוך
פסולת אסור אי משום עין יפה הוא דמכויין
חזקיה אמר והבורר תורמוסים מתוך
פסולת שלהן חייב לימא קסבר חזקיה
אוכל מתוך פסולת אסור שאני תורמוסים
דשלקי

א"ע"ג דאיבא דרמיא לה חשיב לה וליחשב
נמי כותש אמר אביי שבין עני אוכל פתו
בלא כתישה רבא אמר הא מני רבי היא
דאבות אבות מלאכות ארבעים חסר אחת
ואי חשיב כותש היא ליה ארבעים וליפוק
חדא מהנך ולעילי כותש אלא מחזורתא
כדאביי: ת"ר היו לפניו מיני אוכלין בורר
ואוכל בורר ומניה ולא יברור ואם בירר
חייב חטאת מאי קאמר אמר עולא הכי
קאמר בורר ואוכל לבו ביום ובורר ומניה
לבו ביום ולמחר לא יברור ואם בירר חייב
חטאת מתקף לה רב חסדא וכי מותר
לאפות לבו ביום וכי מותר לבשל לבו
ביום אלא אמר רב חסדא בורר ואוכל
פחות מכשיעור בורר ומניה פחות מכשיעור
וכשיעור לא יברור ואם בירר חייב חטאת
מתקף לה רב יוסף וכי מותר לאפות פחות
מכשיעור אלא אמר רב יוסף בורר ואוכל
ביד בורר ומניה ביד בקנן ובתמחוי לא
יברור ואם בירר פטור אבל אסור ובנפה
ובכברה לא יברור ואם בירר חייב חטאת
מתקף לה רב המנוא מדי קנן ותמחוי
קטני אלא אמר רב המנוא בורר ואוכל
אוכל מתוך הפסולת בורר ומניה אוכל
מתוך הפסולת פסולת מתוך אוכל לא
יברור ואם בירר חייב חטאת מתקף לה
אבי מדי אוכל מתוך פסולת קטני אלא
אמר אביי בורר ואוכל לאלתר ובורר ומניה
לאלתר ולבו ביום לא יברור ואם בירר
נעשה כבורר לאוצר וחייב חטאת אמרה
רבנן קמיה דרבא אמר להו^ב שפיר אמר
נחמני ה"יו לפניו שני מיני אוכלין ובירר
ואכל ובירר והניה רב אשי מתני פטור רבי
ירמיה מדיפתי מתני חייב רב אשי מתני
פטור והא תני חייב לא קשיא הא בקנן
ותמחוי הא בנפה וכברה כי אתא רב דימי
אמר שבתא דרב ביבי הואי ואיקלעו רבי
אמי ור' אסי שדא קמיהו כלכלה דפירי
ולא ידענא אי משום דסבר אוכל מתוך
פסולת אסור אי משום עין יפה הוא דמכויין
חזקיה אמר והבורר תורמוסים מתוך
פסולת שלהן חייב לימא קסבר חזקיה
אוכל מתוך פסולת אסור שאני תורמוסים
דשלקי

א"ע"ג דאיבא דרמיא לה חשיב לה וליחשב
נמי כותש אמר אביי שבין עני אוכל פתו
בלא כתישה רבא אמר הא מני רבי היא
דאבות אבות מלאכות ארבעים חסר אחת
ואי חשיב כותש היא ליה ארבעים וליפוק
חדא מהנך ולעילי כותש אלא מחזורתא
כדאביי: ת"ר היו לפניו מיני אוכלין בורר
ואוכל בורר ומניה ולא יברור ואם בירר
חייב חטאת מאי קאמר אמר עולא הכי
קאמר בורר ואוכל לבו ביום ובורר ומניה
לבו ביום ולמחר לא יברור ואם בירר חייב
חטאת מתקף לה רב חסדא וכי מותר
לאפות לבו ביום וכי מותר לבשל לבו
ביום אלא אמר רב חסדא בורר ואוכל
פחות מכשיעור בורר ומניה פחות מכשיעור
וכשיעור לא יברור ואם בירר חייב חטאת
מתקף לה רב יוסף וכי מותר לאפות פחות
מכשיעור אלא אמר רב יוסף בורר ואוכל
ביד בורר ומניה ביד בקנן ובתמחוי לא
יברור ואם בירר פטור אבל אסור ובנפה
ובכברה לא יברור ואם בירר חייב חטאת
מתקף לה רב המנוא מדי קנן ותמחוי
קטני אלא אמר רב המנוא בורר ואוכל
אוכל מתוך הפסולת בורר ומניה אוכל
מתוך הפסולת פסולת מתוך אוכל לא
יברור ואם בירר חייב חטאת מתקף לה
אבי מדי אוכל מתוך פסולת קטני אלא
אמר אביי בורר ואוכל לאלתר ובורר ומניה
לאלתר ולבו ביום לא יברור ואם בירר
נעשה כבורר לאוצר וחייב חטאת אמרה
רבנן קמיה דרבא אמר להו^ב שפיר אמר
נחמני ה"יו לפניו שני מיני אוכלין ובירר
ואכל ובירר והניה רב אשי מתני פטור רבי
ירמיה מדיפתי מתני חייב רב אשי מתני
פטור והא תני חייב לא קשיא הא בקנן
ותמחוי הא בנפה וכברה כי אתא רב דימי
אמר שבתא דרב ביבי הואי ואיקלעו רבי
אמי ור' אסי שדא קמיהו כלכלה דפירי
ולא ידענא אי משום דסבר אוכל מתוך
פסולת אסור אי משום עין יפה הוא דמכויין
חזקיה אמר והבורר תורמוסים מתוך
פסולת שלהן חייב לימא קסבר חזקיה
אוכל מתוך פסולת אסור שאני תורמוסים
דשלקי

א"ע"ג דאיבא דרמיא לה חשיב לה וליחשב
נמי כותש אמר אביי שבין עני אוכל פתו
בלא כתישה רבא אמר הא מני רבי היא
דאבות אבות מלאכות ארבעים חסר אחת
ואי חשיב כותש היא ליה ארבעים וליפוק
חדא מהנך ולעילי כותש אלא מחזורתא
כדאביי: ת"ר היו לפניו מיני אוכלין בורר
ואוכל בורר ומניה ולא יברור ואם בירר
חייב חטאת מאי קאמר אמר עולא הכי
קאמר בורר ואוכל לבו ביום ובורר ומניה
לבו ביום ולמחר לא יברור ואם בירר חייב
חטאת מתקף לה רב חסדא וכי מותר
לאפות לבו ביום וכי מותר לבשל לבו
ביום אלא אמר רב חסדא בורר ואוכל
פחות מכשיעור בורר ומניה פחות מכשיעור
וכשיעור לא יברור ואם בירר חייב חטאת
מתקף לה רב יוסף וכי מותר לאפות פחות
מכשיעור אלא אמר רב יוסף בורר ואוכל
ביד בורר ומניה ביד בקנן ובתמחוי לא
יברור ואם בירר פטור אבל אסור ובנפה
ובכברה לא יברור ואם בירר חייב חטאת
מתקף לה רב המנוא מדי קנן ותמחוי
קטני אלא אמר רב המנוא בורר ואוכל
אוכל מתוך הפסולת בורר ומניה אוכל
מתוך הפסולת פסולת מתוך אוכל לא
יברור ואם בירר חייב חטאת מתקף לה
אבי מדי אוכל מתוך פסולת קטני אלא
אמר אביי בורר ואוכל לאלתר ובורר ומניה
לאלתר ולבו ביום לא יברור ואם בירר
נעשה כבורר לאוצר וחייב חטאת אמרה
רבנן קמיה דרבא אמר להו^ב שפיר אמר
נחמני ה"יו לפניו שני מיני אוכלין ובירר
ואכל ובירר והניה רב אשי מתני פטור רבי
ירמיה מדיפתי מתני חייב רב אשי מתני
פטור והא תני חייב לא קשיא הא בקנן
ותמחוי הא בנפה וכברה כי אתא רב דימי
אמר שבתא דרב ביבי הואי ואיקלעו רבי
אמי ור' אסי שדא קמיהו כלכלה דפירי
ולא ידענא אי משום דסבר אוכל מתוך
פסולת אסור אי משום עין יפה הוא דמכויין
חזקיה אמר והבורר תורמוסים מתוך
פסולת שלהן חייב לימא קסבר חזקיה
אוכל מתוך פסולת אסור שאני תורמוסים
דשלקי

(א) מדריש נד: וע"ש גרין
טעם דקרי לאניו נתמני וע"ש
פירשי' בגיטין לר' י:
(ב) תוס' ד"ה א"ע"ג וכי
חשיב לה וזה דלא חשיב. ניב
עין לקמן בפ' הורק דף
מונאו לעיל נד' עג:
(ג) ד"ה בורר וכי דרכו של
בורר נוטל אוכל ומניה
פסולת:
ג' ע"ש
תוס' ד"ה א"ע"ג וכו' לפי
שהם לגמרי בכלל מיסק.
ע"י לקמן דף ע"ב כ"ש
דף ש"ט:
תוס' ד"ה א"ע"ג וכו' נראה
בעני דעל שם עשיה נר
נתמני גרל אבי צביו ונתנו
מורה אפי' יומס, השולא את
שם אפי' נתמני, דבה סמ
הוא דבה נר נתמני (גיטין
לד').
ראינה מחוברת, ואינה כגון
קליפה שצריכה פירוק, או
כגון עפורית שבירר ינופק.
אלא מעוברת בלבד. וכן
נטל בידו אדם תבואה
הבינה והפסולת שיש בה
וניפה בה ברוח פיו וכו',
חשוב הוא כבורר. פירוש
בורר, נוטל פסולת או נוטל
האוכל ומשליכה או נוטל
האוכל ומניח הפסולת.
אחת, שמשיל את האוכל
ההפסולת בכברה, והא
הפסולת כמין עפורית הוא
יצא מכברתו (אבותא)
האוכל, ואם האוכל כן,
ההפסולת עבה בחבן,
יצא האוכל והשארת
הפסולת בכברה. והיו
דאיסקא כי הווריה וכו' וכו'
המרקד כולן מין מליאה
אחת, שפירש הפסולת מן
האוכל, ומשום דהו
במשותף הוה להו תלתא
חזיי על כל אחת ואחת.
ואקשינן ונחשוב נמי כותש
שהוא מסי' קליפת הטרין
מעליהן לטחון אותם
להוציא סולת. כגון כותש
לעשות דייסא או טיסי,
והנה גם זה מפירש פסולת
מן האוכל והוא. ומשום אפי'
שכן עני אוכל פתו בלא
כתישה, כלומר כל בני אדם
טוחנין בחיטין שלהן סלה,
הנה דרך הגנינים לערב
ולטחון ולעשות עיסה
בלוס ואין אוכלין סלה,
לפיכך אין צריך כתישה.
וא"ע"פ מדישה מליאה
היא, דהא לבני יו"ט גרסין
(ב"ש ז'.) אין כותשין
מכתישה, א"ע"פ שפותר
ב"ש אוכל פתו, וכ"ש
בשבת. ומה אביי הוא דלא
חשיב לה בהוי אבות,
משום דלא חשיבא שלא כל
אדם אוכל בכתישה כמו
שאמרנו. ופיכך אינה אלא
מתלוות דמכאן. ורבא אמר
אמאי לא חשיב לכותש
הבדיווהו, משום דמתוחין
ר' (חייא) (היא) דאמר
קבלה היא בדיני אבות
מלאכות (ראביבין) חבר
אחת כנגד לעוברת אחת, וכן
(ו' מ' חסר אחת שנה)
וכבר פירשנו להא דר'
בבבא טוחנין (ס'ט)
המלאכות תללו מן השכסן
למדתו. ואי חשיב כותש
הבדיווהו הוא להו מ'
שלמות, ור' מ' חסר אחת
שנה, לפיכך לא חשב כותש